

Závěry konference Vodní nádrže 2012

Ve dnech 26. a 27. září 2012 se v Brně uskutečnil **1. ročník konference Vodní nádrže**, jejímž pořadatelem byl za přispění odborných partnerů z řad výzkumných institucí a vysokých škol státní podnik Povodí Moravy. Konference samotná měla za cíl přednést a diskutovat témata jak z oblasti vodního hospodářství (transformace průtoků v nádržích, manipulace, technické problémy nádrží), tak i z oblasti limnologie a vodárenství (zdroje a transport živin v povodí nádrží, eutrofizace, ochrana vodních zdrojů aj.).

Přednášky byly součástí pěti tematických okruhů, přičemž dohromady (i se spoluautory) se na vzniku odborných příspěvků podílelo 63 lidí. Autorů odborných příspěvků bylo celkem 28, z toho **26 Čechů a po jednom z Německa a Slovenska**. Šestadvacet příspěvků jejich autoři přímo přednesli a dva byly v posterové sekci. Mezi autory a spoluautory odborných příspěvků byli zástupci všech 5 podniků povodí, Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí, Krajského úřadu Jihomoravského kraje, VUT v Brně, ČVUT v Praze, Masarykovy univerzity, Mendelovy univerzity v Brně, Jihočeské univerzity, Akademie věd ČR, VÚV TGM, VÚVH Bratislava, ČHMÚ a dalších odborných subjektů.

Zástupci odborných partnerů vytvořili komisi, která měla za úkol zhodnotit došlé příspěvky, vybrat z nich vhodné k prezentaci a sestavit závěry a doporučení, vyplývající z konference. Komise byla reprezentována prof. RNDr. Jaroslavem Vrbou, CSc., RNDr. Jindřichem Durasem, PhD., doc. Ing. Josefem Hejzlarem, CSc., RNDr. Jakubem Borovcem, PhD., prof. Ing. Milošem Starým, CSc., Mgr.

Pavlem Rosendorfem, prof. Ing. Blahoslavem Maršálkem, CSc., a Mgr. Dušanem Kosourem.

Podstatnou část konference tvořily příspěvky s tematikou eutrofizace, fosforu a zdrojů znečištění [1] a v diskusi opakovaně zaznělo, že **význam znečištění fosforem z bodových zdrojů všech velikostí je pro eutrofizaci toků i nádrží zcela zásadní**. Konference jasně poukázala na problém s nedostatečnou legislativou v oblasti odstraňování živin při čištění zejména komunálních odpadních vod, zvláště nemožnost stanovit emisní limity pod hodnoty, vyplývající z definice nejlepších dostupných technologií (BAT) pro čištění odpadních vod [2]. Navíc požadavky NV 61/2003 Sb. na obecné imisní standardy fosforu (s výjimkou koupacích a pitných vod) se od roku 2003 stále změkčují, což je v přímém rozporu s požadavky Rámcové směrnice pro vodní politiku WFD [3].

Hlavním doporučením konference je požadavek na **možnost stanovit (protieutrofizačně) účinné emisní limity pro fosfor**. Členové odborné komise požadují přepracování BAT neodpovídajících dnešní době, nebo vyjmutí

formulace o nutnosti stanovit emisní limity výhradně v souladu se stávajícími hodnotami BAT z NV 61/2003 Sb., bez možnosti stanovit v odůvodněných případech, například v povodí vodárenských nádrží, limity přísnější.

Ve spojení s řešením otázek eutrofizace povrchových vod byla zdůrazněna potřeba věnovat intenzivní pozornost vstupu fosforu (a dalšího znečištění) do vod ze sítel za srážkoodtokových událostí. To se týká nejen řešení odvodu srážkových vod a jejich čištění, ale také potřeby větší koncepčnosti v nakládání s povrchovým odtokem ve městech a obcích.

Doporučení k novelizaci zákona č. 254/2001 Sb. (vodní zákon) směřuje k **řešení problému právního postavení vodních děl vybudovaných v minulosti na cizích pozemcích** po účinnosti nového Občanského zákoníku dnem 1.1.2014. Sypané hráze některých vodních děl včetně protipovodňových ochranných hrází a další vodní díla jako vodní nádrže, náhony, úpravy koryt vodních toků, studny či vrty by tak přešly do majetku osob, které vlastní pozemky, na nichž jsou umístěny. Pokud se neprosadí **novela vodního zákona**, která tomuto zabrání, bude tento princip platit od 1. 1. 2014 a nevratně změni vlastnictví těchto vodních děl. Tím uloží mnoho povinností vlastníkům pozemků na nichž se tato vodní díla nacházejí a dosavadní vlastnická práva vlastníků všech uvedených vodních děl, tj. fyzických a právnických osob včetně obcí, přestanou existovat. Ve spoluvlastnictví vlastníků pozemků bude fungování mnoha existujících vodních děl zásadně ohroženo.

Závěry konference se týkají rovněž **problematiky pesticidů** a dalších závažných látek, např. **farmak** (humánní i veterinární medicíny) a prostředků osobní hygieny a **kosmetických produktů**, které jsou velmi rezistentní a ze zemědělských ploch či z odpadních vod pronikají do vod povrchových a dále do vodárenských zdrojů a pitné vody. Tento problém, jak zaznělo v přednáškách i diskusi, je reálný a velice závažný. Zároveň je ale jeho význam obecně nedoceněn a zkušenosti s řešením zátěže uvedenými látkami jsou nedostatečné. Proto členové odborné komise vyzývají k jeho studiu a řešení.

Z diskuse dále vyplynulo, že některé důležité vodohospodářské problémy, např. **intenzivní splachy erozních částic a herbicidů**, velmi pravděpodobně souvisejí s nedobře zacílenou dotační politikou v zemědělství. V této souvislosti seznámil prof. J. Vrbu přítomné s Peticí za obnovu zemědělské krajiny (www.zemedelska-krajina.cz), která se snaží o nápravu pro příští plánovací období.

Literatura

- [1] Vodní nádrže 2012, 26.–27. září 2012, Brno, Česká republika, Kosour D. (Edit.), str. 122
- [2] Nařízení vlády č. 61/2003 Sb.
- [3] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES

Mgr. Dušan Kosour
Útvar vodohospodářského plánování
Povodí Moravy, s.p.

